

Український державний університет залізничного транспорту

Рекомендовано
на засіданні кафедри
Правове забезпечення та
адміністрування транспортної діяльності
протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

СИЛАБУС

ОСНОВИ ВІЙСЬКОВО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Семестр та рік навчання II семестр 2025-2026 навчального року

Освітній рівень перший (бакалавр)

для здобувачів освіти всіх галузей знань, спеціальностей та освітніх програм

ОСНОВИ ВІЙСЬКОВО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

II семестр 2025-2026 навчального року
(денна та заочна форма навчання)

СИЛАБУС

Час та аудиторія проведення занять: Згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

1. Команда викладачів:

Лектори:
Кім Катерина Володимирівна (кандидат психологічних наук, доцент)
Контакти: +38 067-709-60-03, e-mail: docent.kim.uvkr@kart.edu.ua
Асистенти лектора:
Веб сторінка курсу: http://do.kart.edu.ua/

Сучасні реалії, зумовлені повномасштабною збройною агресією проти України, актуалізували проблему збереження ментального здоров'я населення, зокрема військовослужбовців, ветеранів, добровольців, волонтерів, а також цивільних осіб, які постраждали від бойових дій. Масові психологічні травми, тривожні розлади, ПТСР, втрата близьких, роз'єднання родин та тривале перебування у стресі створюють виклики як для окремої особистості, так і для системи охорони психічного здоров'я в цілому.

У зв'язку з цим особливої уваги набуває формування у майбутніх фахівців знань і навичок, необхідних для підтримки ментального здоров'я, розвитку психологічної стійкості та надання допомоги в умовах екстремального психоемоційного навантаження. Дисципліна «Основи військово-психологічної підготовки» покликана забезпечити підготовку осіб, здатних діяти компетентно у сфері військової психології, розуміти закономірності реакцій психіки на стресові фактори, забезпечувати підтримку ментального здоров'я як у себе, так і в інших.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Курс спрямований на формування в студентів теоретичних знань з військової психології, опанування методів професійної психологічної допомоги та розвитку практичних навичок, необхідних для підтримки психічного здоров'я, збереження працездатності, ефективної комунікації та адаптації в умовах дії травматичних чинників. Особлива увага приділяється розвитку ціннісних орієнтацій, морально-психологічної стійкості та професійної готовності до роботи в умовах підвищеного психоемоційного навантаження.

Навчальна дисципліна «Основи військово-психологічної підготовки» є важливою складовою підготовки фахівців, здійснюючи для них ефективну психологічну підтримку, формуючи власну стійкість до стресу при застосуванні відповідних методів саморегуляції та допомоги іншим у кризових ситуаціях.

Огляд курсу

Обсяг: 3 кредити ЄКТС

Кількість модулів: 2

Лекційних занять.....30 год

Практичних занять.....30 год

Самостійна робота.....60 год

Дисципліну «Основи військово-психологічної підготовки» вивчають студенти 2 курсу денної та заочної форми навчання.

Ця навчальна дисципліна викладається упродовж одного семестру. Курс завершується заліком.

Курс супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями, індивідуальними та груповими завданнями. Студенти мають можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії та підготовки доповіді за індивідуальними завданнями, що охоплює декілька найбільш важливих тем. Виконання завдань супроводжуються зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми.

Основи військово-психологічної підготовки / схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Практичні заняття	
	Презентації	
	Активність на заняттях	
	Індивідуальні консультації	
	Засвоєння розділів дисципліни, визначених для самостійного вивчення	
	Залік	

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету також на сторінці курсу в Мудл, включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу.

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання». Під час обговорення на заняттях ми запропонуємо вам різноманітні теми, які ознайомлять з теоретичними основами військової психології, з методами психологічної підтримки та допомоги, з основними принципами домедичної допомоги пораненим в бойових діях та постраждалим в загрозованих для життя станах.

Ознайомимось з розвитком комунікативних навичок, здатністю встановлювати і підтримувати контакт із різними категоріями населення, ураховуючи їх мотиваційні особливості та ціннісні орієнтації, з особливостями комунікації у військових підрозділах та в умовах екстремальних ситуацій

Навчимося методам психологічної саморегуляції, подолання стресу та тривоги; демонструвати вміння ефективної взаємодії в команді та підтримки інших в умовах криз; надавати первинну психологічну допомогу та підтримку; критично оцінювати наукові цінності і досягнення суспільства; брати відповідальність на себе, проявляти громадянську свідомість, соціальну активність та участь у житті громадянського суспільства, аналітично мислити, критично розуміти світ; аналізувати проблеми і генерувати рішення, ефективно спілкуватися, попереджувати та конструктивно розв'язувати конфлікти; давати відповіді, пояснювати, розуміти пояснення, дискутувати, звітувати державною мовою на достатньому для професійної діяльності рівні.

Інформаційні ресурси в інтернеті:

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1126-15#Text>
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/572-2024-%D1%80#Text>

3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/734-2024-%D0%BF#Text>
5. <https://sprotyvg7.com.ua/documents/nacional-stady>
6. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/560-2024-%D0%BF#Text>

Теми лекцій для денної форми навчання:

Тема 1. Вступ до військової психології. Її предмет, завдання та методи.

Тема 2. Психологія особистості військовослужбовця (загальна характеристика особистості в психології, поняття спрямованості особистості, структура і зміст спрямованості)

Тема 3. Психологія особистості військовослужбовця (поняття про типи вищої нервової діяльності і темперамент; характер; здібності військовослужбовців; пізнавальні процеси).

Тема 4. Бойовий стрес та особливості його прояву.

Тема 5. Особливості функціонування емоційно-вольової сфери особистості в умовах військової діяльності. Психічні стани військовослужбовців та їхні вияви у військовій діяльності. Сутність паніки та причини її виникнення.

Тема 6. Психологічна класифікація видів відхильної (девіантної) поведінки.

Тема 7. Психологія військового колективу: сутність та ознаки військового колективу; психологічна стійкість і лідерство у бойових підрозділах.

Тема 8. Методи вивчення психології військового колективу. Стили управління військовим колективом. Лідерство командира.

Тема 9. Психологія спілкування військовослужбовців.

Тема 10. Структура спілкування та її особливості у військовому середовищі.

Тема 11. Конфлікти у військових колективах.

Тема 12. Вплив бою на психіку військовослужбовців.

Тема 13. Ментальне здоров'я особистості в умовах війни

Тема 14. Основи тактичної медицини: принципи та етапи надання допомоги

Тема 15. Надання першої допомоги в умовах бойових дій Надання першої допомоги в умовах бойових дій

Теми практичних занять:

ПЗ-1. Вступ до військової психології. Її предмет, завдання та методи

ПЗ-2. Психологія особистості військовослужбовця (загальна характеристика особистості в психології, поняття спрямованості особистості,

структура і зміст спрямованості; поняття про типи вищої нервової діяльності і темперамент).

ПЗ-3. Психологія особистості військовослужбовця (характер; мотивація; здібності військовослужбовців; пізнавальні процеси; емоційні процеси; вольові процеси).

ПЗ-4. Бойовий стрес та особливості його прояву.

ПЗ-5. Особливості функціонування емоційно-вольової сфери особистості в умовах військової діяльності. Психічні стани військовослужбовців та їхні вияви у військовій діяльності. Сутність паніки та причини її виникнення.

ПЗ-6. Психологічна класифікація видів відхильної (девіантної) поведінки.

ПЗ-7. Психологія військового колективу: сутність та ознаки військового колективу; психологічна стійкість і лідерство у бойових підрозділах.

ПЗ-8. Методи вивчення психології військового колективу. Стили управління військовим колективом. Лідерство командира.

ПЗ-9. Психологія спілкування військовослужбовців.

ПЗ-10. Структура спілкування та її особливості у військовому середовищі.

ПЗ-11. Конфлікти у військових колективах.

ПЗ-12. Вплив бою на психіку військовослужбовців.

ПЗ-13. Ментальне здоров'я особистості в умовах війни.

ПЗ-14. Основи тактичної медицини: принципи та етапи надання допомоги.

ПЗ-15. Надання першої допомоги в умовах бойових дій.

Теми лекцій для заочної форми навчання:

Тема 1. Вступ до військової психології. Її предмет, завдання та методи. Психологія особистості військовослужбовця.

Тема 2. Психологія спілкування військовослужбовців

Тема 3. Ментальне здоров'я особистості в умовах війни. Основи тактичної медицини

Теми практичних занять для заочної форми навчання:

ПЗ-1. Бойовий стрес та особливості його прояву

ПЗ-2. Методи вивчення психології військового колективу. Стили управління військовим колективом. Лідерство командира

Правила оцінювання

Порядок оцінювання результатів навчання визначається Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в Українському державному університеті залізничного транспорту.

Максимальна кількість балів за модуль		
Поточний контроль	Модульний контроль (тести)	Сума балів за модуль
До 60	До 40	До 100
Активність на заняттях (лекціях, практичних)		10
Усне (письмове) опитування		20
Виконання індивідуальних завдань (вирішення практичних задач)		20
Засвоєння розділів дисципліни, визначених для самостійного вивчення		10
Підсумок		до 60

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач вищої освіти за модуль, становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів модульний контроль).

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки і індивідуального навчального плану (при успішній здачі заліку) здобувача вищої освіти, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (відмінно, добре, задовільно (незадовільно) та шкали ECTS (A, B, C, D, E, F).

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	<u>Відмінно</u> – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	<u>Дуже добре</u> – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	<u>Добре</u> – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	<u>Задовільно</u> - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	<u>Достатньо</u> – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E

НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік або екзамен (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди на основи військової, стресової та кризової психології, розуміння концепції ментального здоров'я, чинники його збереження і порушення. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власної залученості.

Підсумкова форма контролю з дисципліни - залік. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100.

Команда викладачів:

Кім Катерина Володимирівна (<https://kart.edu.ua/staff/kim-katerina-volodimirivna-2>) – лектор з дисципліни. Отримала ступінь к.псих.н. за спеціальністю 19.00.09 – «Психологія діяльності в особливих умовах» в Університеті цивільного захисту України у 2009 році. Напрямки наукової діяльності: транспортне право, правове супроводження експедиторської діяльності, стратегії розвитку закладів вищої освіти в період повоєнного відновлення країни, основи військово-психологічної підготовки

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>.

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У

разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>